

Valsts sociālās aprūpes
centrs "Zemgale"

2021.GADA PUBLISKAIS PĀRSKATS

Iecavā, 2022.gads

SATURS

1.	Pamatinformācija	3
1.1.	Iestādes juridiskais statuss	3
1.2.	Iestādes funkcijas, uzdevumi un struktūra	3
1.3.	Iestādes īstenotās budžeta programmas un apakšprogrammas	5
1.4.	Pārskata gadā galvenie paveiktie uzdevumi	5
2.	Finanšu resursi un iestādes darbības rezultāti	6
2.1.	Valsts budžeta programmu un apakšprogrammu finanšu resursi	6
2.2.	Plānotie darbības rezultātīvie rādītāji	10
3.	Personāls	11
3.1.	Personāla vadība	11
3.2.	Personāla mainība	11
3.3.	Darbinieku raksturojums	12
4.	Pārskats par iestādes pārvaldību efektīvas darbības nodrošināšanai	16
4.1.	Sociālā aprūpe	16
4.2.	Veselības aprūpe	17
4.3.	Klientu drošība	17
4.4.	Sociālā rehabilitācija un integrācija sabiedrībā	18
4.5.	Cilvēktiesības	18
4.6.	Sociālo pakalpojumu kvalitātes pārraudzība	19
5.	Nākamā gada plānotie pasākumi	20
5.1.	Iestādes attīstību ietekmējošie faktori	20
5.2.	Nozīmīgākie plānotie remontdarbi un finanšu ieguldījumi 2020.gadā	20
5.3.	Informācija par būtiskiem riskiem un neskaidriem apstākļiem nākotnes kontekstā	21

Cienījamie Valsts sociālās aprūpes centra “Zemgale” 2021.gada publiskā pārskata lasītāji!

Virzoties uz sniegtā pakalpojumu kvalitātes uzlabošanu cilvēkiem, kuri uzturas Centrā, veicinot pievilcīgu darba vietu esošajiem un nākotnes darbiniekiem, 2021.gadu esam aizvadījuši pārmaiņu zīmē.

Optimizējot un efektīvizējot procesus, turpināta aprūpes programmas ieviešana. Centrā dzīvojošo cilvēku sociālo prasmju apguvē ieviesti digitālie rīki. Pilnveidotas sociālās rehabilitācijas programmas ar daudzveidīgāku saturu.

Cilvēkiem, kuri Centrā saņem pakalpojumu, uzlaboti dzīvošanas apstākļi, tiecoties pēc pievilcīgas un komfortablas vides.

Personāls, kurš rūpējas par Centrā dzīvojošajiem cilvēkiem, sasniedzis jaunus izaugsmes rādītājus. Ieguldīts būtisks resurss zināšanu un prasmju apguvē, procesu standartizācijā un vienotas pieejas īstenošanā, lai pakalpojuma saņēmējam, būtu vienlīdzīgas un taisnīgas iespējas un nodrošinājums.

Arī šajā gadā, Covid-19 vīruss neatkāpās, prasot jaunus risinājumus veselībai drošas aprūpes nodrošināšanā. Mērķtiecīgi īstenotie papildus

piesardzības pasākumi ir sasnieguši savu mērķi. Īpašs paldies par sapratni, atbildību un rīcību atbilstoši noteiktajiem pasākumiem, cilvēkiem, kuri dzīvo Centrā un viņu ģimenēm.

Noslēgsies VSAC “Vidzeme” un VSAC “Zemgale” reorganizācija, turpinot īstenot jaunizveidotā Centra vienotības veidošanu un procesu savienošana.

Izveidotas jaunas amatu vietas, lai pieejamā pakalpojuma ietvaros, cilvēkiem būtu arvien plašākas pieejamo speciālistu klāsts arvien mērķētākas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas aktivitātes.

Ieskicējot nākamā gada darba virzienus, kā būtiskākās aktivitātes ir vides pieejamības uzlabošana, cilvēkresursu attīstība un atbalstošas vides stiprināšana pakalpojuma saņēmējiem.

Šajā pārmaiņu un izaicinājumu pilnajā laikā izsaku pateicību ikvienam Centra darbiniekam, par profesionalitāti un godprātību savu pienākumu izpildē, sniedzot cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem elastīgu, saprotamu un kvalitatīvu ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu, piedāvājot katram klientam cieņpilnus aprūpes procesus un drošus dzīvošanas apstākļus atbalstošā un estētiskā vidē.

KRISTAPS KEIŠS
Valsts sociālās aprūpes
centra “Zemgale” direktors

Iecavā, 2022.gada 30.jūnijā

1. PAMATINFORMĀCIJA

1.1. Iestādes juridiskais statuss

Valsts sociālās aprūpes centrs "Zemgale" (turpmāk – Centrs) izveidots 2021.gada 1.janvārī ar Ministru kabineta 2020.gada 4.septembra rīkojumu Nr.483 (turpmāk – Rīkojums Nr.483) "Par Valsts sociālās aprūpes centra „Vidzeme” un Valsts sociālās aprūpes centra „Zemgale” reorganizāciju un Valsts sociālās aprūpes centrs „Zemgale” izveidošanu”. Ar 2021.gada 1.janvāri izveidotais Valsts sociālās aprūpes centrs "Zemgale" ir abu Centru funkciju, tiesību, mantisko vērtību, dokumentācijas un saistību pārņēmējs, tai skaitā izveidotais Valsts sociālās aprūpes centrs "Zemgale" pārņēma Centru tiesības un pienākumus, kas izriet no darba tiesiskajām attiecībām.

Centrs ir labklājības ministra pakļautībā esoša tiešās pārvaldes iestāde, kura darbību regulē 2020.gada 24.novembra Ministru kabineta noteikumiem Nr.696 "Valsts sociālās aprūpes centra "Zemgale" nolikums", kas ir spēkā ar 01.01.2021. Centra juridiskā adrese ir "Smiltaiņi", Iecava, Bauskas novads, LV-3913.

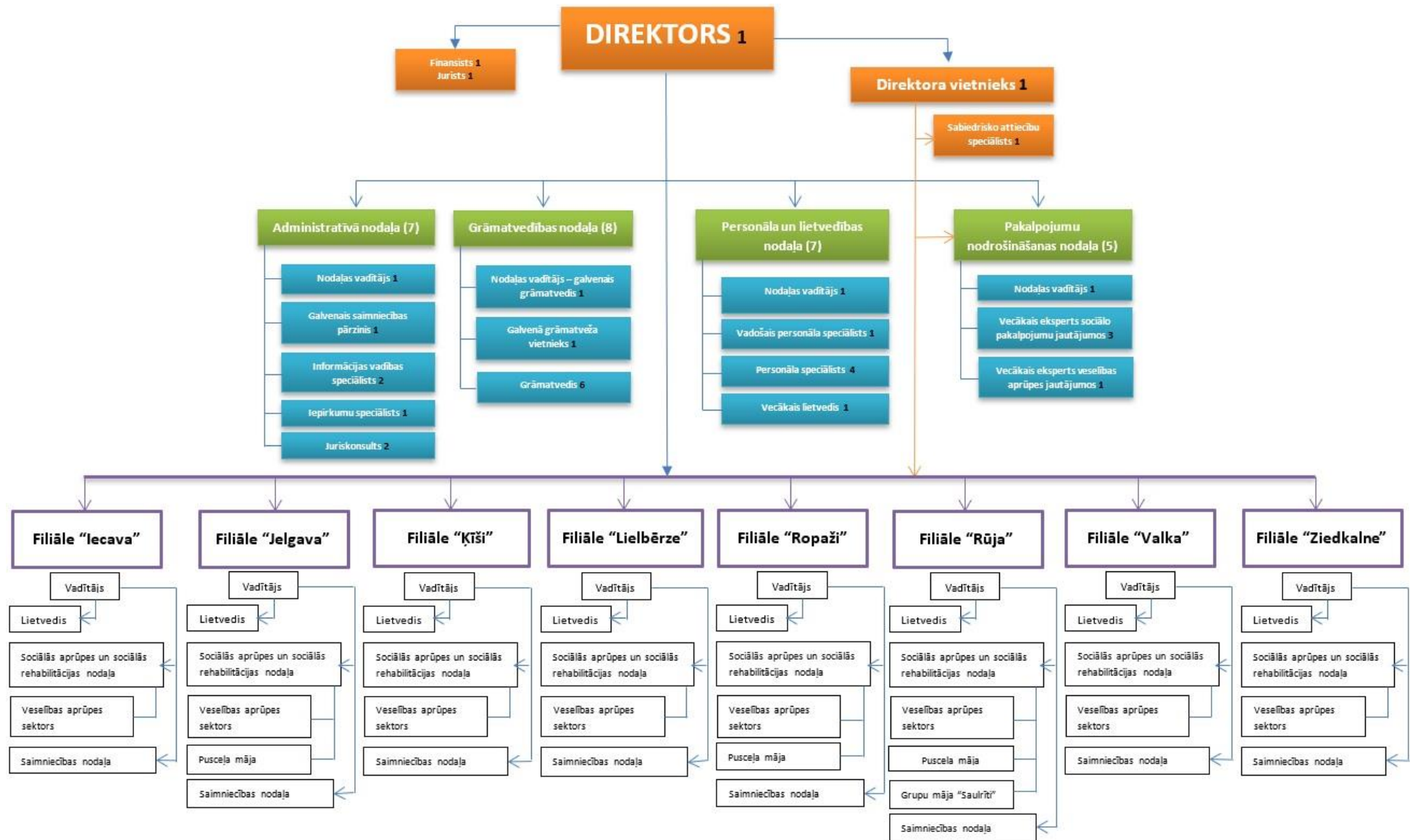
1.2. Iestādes funkcijas, uzdevumi un struktūra

Centrs īsteno valsts politiku ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas jomā pilngadīgām personām ar smagiem garīga rakstura traucējumiem – I un II grupas invalīdiem. Galvenie uzdevumi ir sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas, mājokļa nodrošināšana, lai apmierinātu personu ar smagiem garīga rakstura traucējumiem pamatvajadzības un uzlabotu funkcionēšanas spējas, t.sk., prasmes dzīvei ārpus institūcijas sabiedrībā.

Centra struktūru un darba organizāciju nosaka Centra reglaments. Centru vada Centra direktors. Centra direktors veic Valsts pārvaldes iekārtas likumā noteiktās tiešās pārvaldes iestādes vadītāja funkcijas. Centra direktoram ir vietnieks. Centra struktūrvienību veidus un to uzdevumus nosaka Centra reglamentā. Atbilstoši reglamentam, Centram ar 2021.gada 1.aprīli ir divpadsmit struktūrvienības – Administratīvā nodaļa, Personāla un dokumentu pārvaldības nodaļa, Pakalpojumu nodrošināšanas nodaļa, Grāmatvedības nodaļa un filiāles "Iecava", "Jelgava", "Ķīši", "Lielbērze", "Ropaži", "Rūja", "Valka", "Ziedkalne". Centra struktūrvienību vada struktūrvienības vadītājs

Ievērojot, ka informācijas sistēmām ir būtiska loma Centra funkciju nodrošināšanā, Centra darbības stratēģijas sasniedzamajos rezultātos būtiska nozīme ir pakalpojumu pilnveide, procesu digitalizēšanai un klientu pieredzes uzlabošanai.

Centra struktūra

1.3. Iestādes īstenotās budžeta programmas un apakšprogrammas

Centra budžetu 2021.gadā sastāda šādas pamatbudžeta apakšprogrammas:

- Programma 05.03.00 - Aprūpe valsts sociālās aprūpes institūcijās;
- Programma 62.07.00 - Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) īstenotie projekti labklājības nozarē (2014-2020);
- Programma 63.07.00 – Eiropas sociālā fonda (ESF) projektu un pasākumu īstenošana;
- Programma 64.07.00 - Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda (ELGF) projektu un pasākumu īstenošana labklājības nozarē (2014-2020);
- Programma 97.02.00 – Nozaru vadība un politikas plānošana;
- Programma 99.00.00 – Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem.

1.4. Pārskata gadā galvenie paveiktie uzdevumi

Centra darbības virzienus un uzdevumus pārskata gadā noteica Centra darba plāns, iepirkumu plāns, remontdarbu plāns un finansējuma plāns 2021. gadam.

Centrs 2021.gadā turpināja pilnveidot klientu dzīves apstākļus, nodrošināja klientiem kvalitatīvus sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus un nodrošināja ērtus un tiesību aktu prasībām atbilstošus darba apstākļus darbiniekiem.

Lai nodrošinātu valsts budžeta līdzekļu efektīvu pārvaldību, identificētas līdzekļu ekonomijas iespējas. Pastiprināta vērība pievērsta Centra infrastruktūras sakārtošanai un iestādes lietošanā nodoto ēku uzturēšanas nodrošināšanai.

Īpaša uzmanība pievērsta institūcijā dzīvojošo personu rehabilitācijas pasākumiem un saturīga brīvā laika pavadīšanai, atbilstoši katra vajadzībām un spējām, dažādojot iespējas un individualizējot pieeju pakalpojuma saņēmējiem. Nodrošināta kanisterpaijas pieejamība katrā filiālē.

Tiek veicināta institūcijā dzīvojošo personu integrācija sabiedrībā, apmeklējot dažādus pasākumus ārpus institūcijas veicinot klientu pāreju uz dzīvi sabiedrībā deinstitucionalizācijas procesa ietvaros. Atbilstoši pieejamajai sabiedrībā balstītiem pakalpojumu infrastruktūrai pašvaldībās patstāvīgu dzīvi ārpus institūcijas uzsākuši 18 cilvēki.

Veiksmīgi norit sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas plānošana un uzskaites izpildes izmantojot elektronisko rīku (planšetes) filiālē “Ķīši” un ieviešanas posmā filiālē “Iecava” (izveidots tīkls, iegādātas planšetes, veikta darbinieku ievadapmācība). Sociālās rehabilitācijas pilnveides ietvaros iegādātas interaktīvās tāfeles, kuru pielietošanas mērķis ir pakalpojuma saņēmēju digitālo un nepieciešamo sociālo prasmju apguvei, attīstībai un saglabāšanai.

2. FINANŠU RESURSI UN IESTĀDES DARBĪBAS REZULTĀTI

2.1. Valsts budžeta programmu un apakšprogrammu finanšu resursi

Centrs 2021.gadā nodrošināja tās pārziņā esošo funkciju sekmīgu īstenošanu un noteikto mērķu sasniegšanu piešķirtā valsts budžeta ietvaros. Pārskata perioda plāns 2021.gadam un tā faktiskā izpilde (sk.1.tabula):

1.tabula. Kopējais Centra valsts budžeta finansējums un tā izlietojums (EUR)

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā (2020.gada) faktiskā izpilde (VSAC Zemgale + VSAC Vidzeme)	Pārskata 2021.gadā	
			apstiprināts likumā, plāns gadam (ar izmaiņām)	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	15 766 128	15 686 855	15 643 629
1.1.	<i>dotācijas</i>	<i>13 039 936</i>	12 740 562	12 688 151
1.2.	<i>maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi</i>	<i>2 726 192</i>	2 946 293	2 955 478
2.	Izdevumi (kopā)	15 681 284	15 780 160	15 660 590
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	14 352 691	15 024 522	14 912 012
2.1.1.	<i>kārtējie izdevumi</i>	<i>13 803 211</i>	14 158 437	14 050 903
2.1.3.	<i>subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti</i>	<i>549 480</i>	866 085	861 109
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	1 328 593	755 638	748 578

Centra izdevumu izpilde 2021.gadā ir 15 643 629 euro. Ņemot vērā, ka VSAC "Zemgale" un VSAC "Vidzeme" reorganizācijas procesa rezultātā 2021.gada 1.janvārī tika izveidota jauna iestāde VSAC "Zemgale" (04.09.2020. MK rīkojums Nr.483), tad 1.tabulā iepriekšējā gada (2020) faktiskajā izpildē norādītās vērtības ir saskaitītas kopā no abu iestāžu 2020.gada publiskā gada pārskatiem.

Centra pamatbudžeta finansējuma sadalījums pa apakšprogrammām un to izpilde redzama 2.tabulā:

2.tabula. Centra pamatbudžeta apakšprogrammas finansējums un tā izlietojums (EUR)

Budžeta programmas/apakšprogramma	Apstiprināts likumā, plāns gadam (ar izmaiņām)	Budžeta izpilde pārskata periodā
05.03.00 - Aprūpe valsts sociālās aprūpes institūcijās	15 064 152	15 073 337
62.07.00 - Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) īstenotie projekti labklājības nozarē (2014-2020)	143 548	143 548
63.07.00 – Eiropas sociālā fonda (ESF) projektu un pasākumu īstenošana	75 432	23 209
64.07.00 - Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda (ELGF) projektu un pasākumu īstenošana labklājības nozarē (2014-2020)	1 316	1 128
97.02.00 – Nozaru vadība un politikas plānošana	12 807	12 807
99.00.00 – Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem	389 600	389 600

Apakšprogrammas “Aprūpe valsts sociālās aprūpes institūcijās” 2021.gada izdevumu izpilde ir par 9 185 *euro* jeb 0,06% lielāki ieņēmumi nekā plānots. Nodrošināta Centra klientu sociālā aprūpe, sociālā rehabilitācija, vides pieejamības uzlabošana, universālā dizaina ieviešana, infrastruktūras sakārtošana (ēku, telpu remonts, teritorijas labiekārtošana u.c.):

- **Administrācija** - Iegādāti divi portatīvie datori, ID karšu printeris un videokonferences kamera.
- **Filiālē “Iecava”** - Telpu apdares atjaunošanas darbi pirmā stāva telpām, izbūvējot sanitāros mezglus, un atjaunotajās telpās nodrošinot telpu funkcionalitāti atbilstoši veselības novērošanas telpu vajadzībām. Otrā stāva sanitārā mezgla pārbūve. Durvju piekļuves kontroles sistēmas izbūve. Ugunsdrošības signalizācijas sistēmas izbūve un WI-FI tīkls. Iegādāta dezinfekcijas iekārta, interaktīvā tāfele, TV ar statīvu, zāles pļaušanas traktoriņš un funkcionālās gultas.

- **Filiālē “Lielbērze”** - Iesākta malkas apkures katlu nomaiņa pret granulu apkures katliem. Divu granulu apkures katlu (300kw un 200kw), granulu uzglabāšanas silosa un jauna skursteņa izbūvi, darbu apjomos paredzot dokumentācijas izstrādi. Ugunsdrošības signalizācijas sistēmas izbūve. Iegādāta dezinfekcijas iekārta, interaktīvais displejs, TV ar statīvu, zāles pļāvējs un dzīvžogu šķēres, veļas žāvētājs, aktīvie pretizgulējuma matračī un funkcionālā gulta.
- **Filiālē “Jelgava”** - Veselības novērošanas telpas (trīs dzīvojamās telpas, cilvēkiem ar invaliditāti WC un duša, dežurējoša personāla WC un priekštelpa) izveide. Mūrēta skursteņa demontāža. Durvju piekļuves kontroles sistēmas izbūve. Iegādāta dezinfekcijas iekārta, interaktīvais displejs, TV ar statīvu, zāles pļaušanas traktoriņš, veļas mašīna, veļas žāvētājs, veļas gludināmais rullis un funkcionālās gultas.
- **Filiālē “Ķīši”** - Veikta saimniecības korpusa logu nomaiņa. Īstenoti 3. stāva klientu dzīvojamo istabu, gaiteņa un atpūtas zonas telpu apdares atjaunošanas darbi. Ugunsdrošības signalizācijas uzstādīšana. Iegādāta dezinfekcijas iekārta, interaktīvais displejs, TV ar statīvu, zāles pļaušanas traktoriņš, skābekļa koncentrators un funkcionālās gultas.
- **Filiālē “Ropaži”** - Ārējās lietus ūdens novadīšanas sistēmas atjaunošana ēkas daļai. Iegādāts TV ar statīvu, zāles pļāvēja traktoriņš, veļas mašīnas un veļas žāvētājs.
- **Filiālē “Rūja”** - Veikta saimniecības korpusa logu nomaiņa filiālē “Rūja”. Uzstādīts automašīnai invalīdu pacelājs. Iegādāts TV ar statīvu, zāles pļāvēja traktoriņš, veļas mašīna un funkcionālās gultas.
- **Filiālē “Valka”** - Divu klientu dzīvojamo istabu kosmētiskais remonts. Iegādāta koka lapene, interaktīvais displejs, TV ar statīvu, zāles pļaušanas traktoriņš, digitālās klavieres un funkcionālās gultas.
- **Filiālē “Ziedkalne”** - Siltumtrases izbūve no katlu mājas līdz aprūpes centra ēkām. Veikti telpu apdares atjaunošanas darbi izveidojot veselības novērošanas telpu. Apdares atjaunošanas darbus pirmā stāva telpām (pasākumu zāle, nodarbību telpas). Sūkņu mājas demontāža. Ugunsdrošības signalizācijas uzstādīšana. Siltumtrases izbūve. Iegādāta dezinfekcijas iekārta, interaktīvais displejs, TV ar statīvu, zemes frēze, mēbeles klientu dzīvojamo un atpūtas telpu aprīkošanai.

Apakšprogrammas “Eiropas Reģionālā attīstības fonda (ERAF) īstenotie projekti labklājības nozarē (2014-2020)” ietvaros tiek veikta energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumi filiāles “Ziedkalne” ēkās. Izlietotais finansējums atbilstoši grafikam 2021.gadā ir 143 548 *euro*, t.i. 100% no plānotā.

Apakšprogrammas “Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda (ELGF) projektu un pasākumu īstenošana labklājības nozarē (2014-2020)” ietvaros realizēts projekts “Vienotais platību maksājums un papildus valsts tiešie maksājumi VSAC “Zemgale””. Izlietotais finansējums ir 1 128 *euro*, t.i. 85,71 % no plānotā. 188 *euro* jeb 14,29% plānotais finansējums netika saņemts. Iegādātas dārzeņu sēklas un dārza inventārs.

Apakšprogrammas “Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem” ietvaros iegādāts inventārs un materiāli Covid-19 izplatības ierobežošanai un izmaksātas piemaksas līdz 50% no mēnešalgas darbiniekiem, kuri bija iesaistīti klientu, kuriem konstatēts Covid-19 infekcija, un šo klientu kontaktpersonu aprūpē paaugstināta riska apstākļos, un darbiniekiem, kas bija iesaistīti klientu un darbinieku testēšanā ar SARS-CoV-2 antigēna noteikšanas testu 389 600 *euro* apmērā, t.i. 100% no plānotā.

Apakšprogrammas “Nozaru vadība un politikas plānošana” ietvaros pārskata periodā iegādātas Microsoft programmatūras licences, izlietotais finansējums 12 807 *euro*, kas ir 100% no pārskata periodā plānotā.

Apakšprogrammas “Eiropas Sociālā fonda (ESF) projektu un pasākumu īstenošana labklājības nozarē (2014-2020)” ietvaros Centrs īsteno šādus projektus:

- Projekts Nr. 9.2.2.1/15/I/001 – “Atver sirdi Zemgalē”. Saņemtais finansējums atlīdzībai 3 868,18 *euro*, kas ir 9,09% no plānotā. Izlietotais finansējums atlīdzībai ir 3 867,53 *euro*, kas ir 99,98% no plānotā. No plānotajiem 22 klientiem uz pašvaldību dzīvot izgājuši 2 klienti;
- Projekts Nr. 9.2.2.1/15/I/002 – “Deinstitutionalizācija un sociālie pakalpojumi personām ar invaliditāti un bērniem”. Saņemtais finansējums 0,00 *euro*. Bija plānots, ka uz dzīvi pašvaldībā izies 2 klienti;
- Projekts Nr.9.2.2.1/15/I/003 – “Vidzeme iekļauj”. Saņemtais finansējums atlīdzībai 19 340,93 *euro*, kas ir 66,66% no plānotā. Izlietotais finansējums atlīdzībai ir 19 337,38 *euro*, kas ir 99,98% no plānotā. No plānotajiem 15 klientiem uz pašvaldību dzīvot izgājuši 10 klienti.

2.2. Plānotie darbības rezultātīvie rādītāji

Pārskata periodā klientu vietu skaits norādīts 3.tabulā.

3.tabula. Rezultatīvais rādītājs “Klientu vietu skaits”

Nr. p.k.	Struktūrvienība	Plāns (01.01.2021.)	Izmaiņas gada laikā	Rezultatīvais rādītājs (31.12.2021.)
	VSAC “Zemgale”	1292	1310	1314
1.	filiāle “Iecava”	130	130	130
2.	filiāle “Lielbērze”	137	135	134
3.	filiāle “Jelgava”	190	210	208
4.	filiāle “Ķīši”	80	80	82
5.	filiāle “Ziedkalne”	140	140	146
6.	filiāle “Valka”	85	85	83
7.	filiāle “Ropaži”	280	280	282
.8	filiāle “Rūja”	250	250	249

3. PERSONĀLS

3.1. Personāla vadība

Atbilstoši Ministru kabineta 2013.gada 29.janvāra noteikumiem Nr.66 "Noteikumi par valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku darba samaksu un tās noteikšanas kārtību", visiem darbiniekiem noteiktas kategorijas un atbilstoši noteiktajām kategorijām mēnešalgas.

2021.gadā turpinājās darbs pie Centra darbinieku amata aprakstu pārskatīšanas un pilnveidošanas.

Centram ir atbilstoši darba apstākļi un pozitīva darba vide, tāpēc nepieciešams turpināt nodrošināt saviem darbiniekiem labu darbavietu, pilnveidot viņu kvalifikāciju, risināt psihosociālās problēmas, veicināt drošu un produktīvu darbu jebkurā vecumā, tādejādi samazinot darbinieku mainību, novēršot darba vides riska faktorus un paaugstinot darbinieku produktivitāti.

Darbiniekiem, kuru darbs ir tieši saistīts ar klientu sociālo aprūpi, sociālo rehabilitāciju un veselības aprūpi, tiek nodrošinātas profesionālas supervīzijas, gan grupā, gan individuāli.

Veicināta sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas personāla izglītošana, papildinātas zināšanas par darbu ar agresīviem un manipulatīviem klientiem, šizofrēnijas un depresīviem klientiem, kā arī papildinātas zināšanas par profesionālo saskarsmi klientu aprūpē un aprūpes pamatprincipiem.

Īstenojot izglītojošos un informatīvos pasākumus nodrošināta personāla atbilstoša rīcība epidemioloģiskās drošības īstenošanā un rīcība Covid-19 infekcijas izplatības novēršanā un mazināšanā.

3.2. Personāla mainība

Centrā 2021.gada 1.janvārī bija 806.76 amata vietas. Līdz 2021.gada 6.decembrim amata vietu skaits tika samazināts līdz 736.75, jo filiālē "Iecava", filiālē "Jelgava", filiālē "Lielbērze", filiālē "Ķīši", filiālē "Rūja", filiālē "Valka" un filiālē "Ziedkalne" tika ieviests ēdināšanas ārpakalpojums.

2021.gadā Centrā darba tiesiskās attiecības uzsāktas ar 129 darbiniekiem, izbeigtas ar 195 darbiniekiem. Šādai personāla mainībai, var minēt vairākus iemeslus - konkurēt nespējīgs atalgojums (saimnieciskajam personālam), liels darba apjoms, liela psihoemocionālā slodze, dzīvesvietas maiņa uz citu Latvijas reģionu vai ārpus Latvijas, vecuma pensijas sasniegšana, kā arī ēdināšanas ārpakalpojumu ieviešana.

2021.gadā papildus piešķirtā finansējuma ietvaros būtiski tika palielinātas algas medicīniskajam personālam. Saimnieciskā personāla algu palielinājums tika nodrošināts no iekšējām rezervēm.

Darbinieku mainība pa filiālēm analizēta 5.tabulā. Augstā darbinieku mainība filiālēs “Jelgava”, “Iecava” un “Ropaži” daļēji saistīta ar blakus esošajām apdzīvotajām vietām un ērto satiksmi uz galvaspilsētu, kas veicina augsti kvalificētu speciālistu aizplūšanu un darbaspēka migrāciju.

5.tabula. Personāla mainība

Periods	Pieņemti darbinieki	Atbrīvoti darbinieki	Personāla mainības koeficients (2+3)/2
2021.gads			
1	2	3	4
Administrācija	13	9	11
Iecava	12	32	22
Jelgava	19	29	24
Ķīši	7	21	14
Lielbērze	11	15	13
Ziedkalne	8	19	13,5
Ropaži	23	17	20
Rūja	27	34	30,5
Valka	9	19	14
Kopā	129	195	162

3.3.Darbinieku raksturojums

Centrā vairākums – 504 darbinieki ir vecumā no 40-59 gadiem (6.tabula). Savukārt mazākais darbinieku skaits – 39, ir vecuma grupā no 20 līdz 29 gadiem.

6.tabula. Darbinieku sadalījums pa vecuma grupām

Periods 2021.gads	18-29	30-39	40-59	60-69	70+
1	2	3	4	5	6
Administrācija	1	15	22	8	-
Iecava	4	12	49	36	2
Jelgava	6	14	74	28	11
Ķīši	2	7	41	18	3
Lielbērze	3	11	61	19	1
Ziedkalne	2	15	49	24	2
Ropaži	10	15	82	53	9
Rūja	8	21	88	61	9
Valka	3	7	37	20	3
Kopā	39	117	504	266	40

Lai tiktu nodrošināta klientu diennakts aprūpe, Centrā 2021.gadā vidēji strādāja 800 darbinieki līdz ēdināšanas ārpakalpojuma ieviešanai septiņās Centra filiālēs atbilstoši apstiprinātajam amatu sarakstam. Pēc ēdināšanas ārpakalpojumu ieviešanas vidējais darbinieku skaits veidoja 730 (7.tabula).

7.tabula. Apstiprinātais amata vietu skaits un faktiskais darbinieku skaits

Profesijas nosaukums saskaņā ar profesiju klasifikatoru		Apstiprināto amata vienību skaits (uz pārskata gada 31.decembri)	Faktiski nodarbināto darbinieku skaits (neatkarīgi no slodzes apjoma ¹⁾)	
Iestādes darbinieku skaits – kopā		736,75	729	
no tiem:	administratīvais personāls – kopā²⁾	41,00	40	
	veselības aprūpes speciālisti – kopā	115,65	102	
	tai skaitā:	ārsti	8,45	11
		medicīnas māsas	79,20	71
		citi	28,00	20
	rehabilitācijas speciālisti - kopā:	53,95	57	
	tai skaitā:	ergoterapeiti	3,00	2
		fizioterapeiti	4,50	3
		masieri	1,00	0
		psihologi	8,75	8
		sociālie pedagogi	0,00	0
		logopēdi	1,00	0
		speciālie pedagogi	0,00	0
		citi	35,70	46
	sociālā darba speciālisti - kopā:	81,00	75	
	tai skaitā:	sociālie darbinieki	20,00	17
sociālie aprūpētāji		46,00	44	
sociālie rehabilitētāji		15,00	14	
aprūpētāji, aukles, sociālie audzinātāji		272,55	266	
pārējie darbinieki - kopā		172,60	189	

¹⁾ tā kā darbinieki var strādāt nepilnu slodzi vai vairāk par slodzi, šis skaitlis **nav jābūt** faktiski amatos strādājošo personu skaita summai. Šeit uzrādīts kopējais iestādes **darbinieku** skaits.

²⁾ administratīvais personāls - direktors un direktora vietnieks, grāmatvedis, lietveži, personāla speciālisti

Centrā ar klientiem strādāja speciālisti, kuru izglītības līmenis atbilda amata aprakstā noteiktajām prasībām (8.tabula).

8.tabula. Sociālo darbinieku, sociālo aprūpētāju un sociālo rehabilitētāju izglītība

Sociālo darbinieku, sociālo aprūpētāju un sociālo rehabilitētāju izglītība un iegūtās zināšanas (uz pārskata gada 31.decembri)		Skaits
Sociālie darbinieki – kopā		17
	ar otrā līmeņa profesionālo augstāko vai akadēmisko izglītību sociālajā darbā vai karitatīvajā sociālajā darbā	17
Sociālie aprūpētāji - kopā		44
	ar pirmā līmeņa profesionālo augstāko sociālā aprūpētāja izglītību	44
Sociālie rehabilitētāji - kopā		14
	no tiem - ar pirmā līmeņa profesionālo augstāko sociālā rehabilitētāja izglītību	14

4. PĀRSKATS PAR IESTĀDES PĀRVALDĪBU EFEKTĪVAS DARBĪBAS NODROŠINĀŠANAI

4.1. Sociālā aprūpe

Centrā 2021.gadā uzņemti 101 klienti, izstājušies 126 klienti, savukārt 5 klienti uzsākuši patstāvīgu dzīvi ārpus institūcijas – atgriezušies ģimenē, 18 mainījuši pakalpojumu uz grupu dzīvokļiem.

Katram Centra klientam reizi gadā tiek veikta funkcionālo spēju izvērtēšana, lai noteiktu piemērotāko un atbilstošāko sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas apjomu, pielietojot *Klienta pašaprūpes prasmju un neatkarības izvērtējuma instrumentu*. Atbilstoši funkcionālo spēju izvērtējumam, pārskata perioda beigās, 1. aprūpes līmenis noteikts 114 klientiem, 2. aprūpes līmenis – 365 klientiem, 3. aprūpes līmenis – 577 klientiem, 4. aprūpes līmenis – 258 klientiem. Veicot klientu aprūpi, tiek ņemta vērā klienta piederība riska grupai un uzraudzības veidam, aktualizētas klienta problēmas un analizēta dinamika.

Noteikts minimālais aprūpes personāla skaits un atbildība, ņemot vērā klientu funkcionālās spējas (aprūpes līmeņus), kā arī riska faktorus klientu drošības nodrošināšanai. Izveidoti aprūpes posteņi, lai nodrošinātu vienmērīgu aprūpes personāla nodrošinājumu. Izstrādāta kārtība kādā tiek aprūpēti guļoši un mazkustīgi klienti.

Pakalpojuma saņēmējiem tiek nodrošināta sadzīves un pašaprūpes prasmju apguve atbilstoši MK 13.06.2017. noteikumiem Nr.338 “Prasības sociālo pakalpojumu sniedzējiem”. Klienti apgūst pašaprūpes prasmes atbilstoši izstrādātajām pašaprūpes prasmju programmām.

Izvērtēta un tiek uzlabota vides pieejamība klientiem ar funkcionāliem traucējumiem. Tiek veikti klientu dzīvojamo istabiņu, sanitāro un koplietošanas telpu remonts, filiālēs nomainītas klientu gultas un matračī, tā uzlabojot komfortu un klientu sadzīves apstākļus. Tiek labiekārtotas, apzaļumotas, uzlabojot pastaigu laukumus klientiem ar smagiem funkcionāliem traucējumiem.

Nodrošināta individuāla pieeja klientam, vēršot pastiprinātu uzmanību izmaiņām klientu uzvedībā, emocionālajā stāvoklī, kā arī informācijas apmaiņai starp speciālistiem un savlaicīgai papildus kompetentu speciālistu piesaistīšanai, lai nodrošinātu tūlītēju klienta problēmsituāciju risināšanu.

Organizētas regulāras sociālās aprūpes, sociālās rehabilitācijas un veselības aprūpes speciālistu sanāksmes- kovīzijas aktuālo jautājumu risināšanai.

Izstrādāts videomateriāls par klientu aprūpes pamatprincipiem un tehnisko palīgīdzekļu pielietojumu. Videomateriāls ievietots Centra mājaslapā.

4.2. Veselības aprūpe

Veselības punktos tiek nodrošināta regulāra sadarbība ar ģimenes ārstiem un psihiatriem, kā arī citiem veselības aprūpes speciālistiem, klientu veselības problēmu risināšanai.

Veikta briļļu iegāde klientiem ar redzes traucējumiem, kā arī nodrošināts zobārsta apmeklējums un, plānoti tiek veikta zobu protezēšana.

Pastiprināti tiek strādāts pie veselības aprūpes pakalpojumu kvalitātes uzlabošanas. Tiek pilnveidota un optimizēta savstarpējā komunikācija starp klienta aprūpes un ārstniecības procesā iesaistītajām ārstniecības personām un klientu. Izstrādāti iekšējie noteikumi *“”VSAC “Zemgale” gulošo un mazkustīgo klientu aprūpe”, “Klientu pašaprūpes, neatkarības un patstāvīgas dzīves spēju un prasmju novērtēšanas kārtība klientu grupēšanai atbilstoši aprūpes līmeņiem”, “Medicīnisko ierakstu un medicīniskās informācijas aprites kvalitātes prasības”, “Zāļu aprites kārtība, klientu veselības aprūpes nodrošināšanas kārtība”, “Tehnisko palīg līdzekļu saņemšanas, aprites un uzskaites kārtība”, “Recepšu veidlapu saņemšanas, reģistrēšanas, uzglabāšanas, uzskaites, izsniegšanas un elektroniskās receptes izrakstīšanas kārtība”, “Higiēnas preču uzskaites kārtība”.*

Regulāri tiek izvērtēti drošības riski un veikti risku mazinājošie pasākumi, augsta riska klientiem vai klientu grupām, kas saistīti ar klienta vecumu, veselības stāvokli un nepieciešamību pēc īpašas aprūpes.

Veikta aptauja par klientu apmierinātību ar sniegtajiem veselības aprūpes pakalpojumiem, sniegti ieteikumi veselības aprūpes pakalpojumu kvalitātes uzlabošanai. Izveidota vienota pieeja iekšējam kontrolēm par klientu aprūpi, dokumentācijas aizpildīšanu un higiēniskā režīma ievērošanu.

Tiek strādāts pie medicīniskās dokumentācijas un drošas zāļu aprites sistēmas pilnveidošanas.

Covid-19 infekcijas izplatības novēršanai un mazināšanai izstrādāti individualizēti rīcības plāni katrā filiālē, nodrošināta vienota rīcības koordinācija, kā arī klientu, darbinieku un tuvinieku izglītošana par veicamajiem izplatības novēršanas un ierobežošanas pasākumiem. Īstenojot izglītojoši informatīvo darbu nodrošināta visaptveroša pakalpojuma saņēmēju vakcinācija pret Covid-19 vīrusu.

4.3. Klientu drošība

Regulāri klientiem tiek veiktas individuālās un grupu apmācības par drošību uz ceļa, pie ūdenstilpnēm, mežā, veikta klientu instruēšana par elektrodrošību, ugunsdrošību, klientu iekšējās kārtības noteikumu ievērošanu. Klienti instruēti par drošības vestu lietošanu diennakts tumšajā laikā, aprūpes personāls nodrošina, lai tās tiktu lietotas.

Lai nodrošinātu klientu drošību 2021.gadā izstrādāti ar klientiem saistīto risku vadības plāni, kurā apzināti riska veidi, veikts risku novērtējums, kā arī veicamie risku novēršanas pasākumi. Pārskatīts un aktualizēts minimālais personāla nodrošinājums filiālēs.

Aprūpes personālam regulāri tiek atgādināts kā rīkoties ārkārtas situācijās, visās filiālēs katrā aprūpes postenī izvietotas procesu shēmas par rīcību ārkārtas situācijās.

Darbinieki atkārtoti tiek instruēti par rīcību ārkārtas situācijās.

4.4. Sociālā rehabilitācija un integrācija sabiedrībā

Centra filiāles “Jelgava” Pusceļa mājā sociālās rehabilitācijas pakalpojumu 2021.gadā vidēji saņēma 19 klienti, pusceļa mājā “Ropaži” 21 klients, pusceļa mājā “Rūja” 25 klienti. Deinstitutionalizācijas projektā iesaistījušies 109 Centra klienti, kuri tiek sagatavoti patstāvīgai dzīvei ārpus institūcijas. Atbalsta plānos noteiktie pasākumi un nepieciešamais atbalsts saskaņots ar klientu individuālajos un sociālās rehabilitācijas plānos noteiktajiem uzdevumiem, nepieciešamības gadījumā tie tiek aktualizēti.

2021.gadā atkārtoti veikta sarakste ar tām pašvaldībām, kurās klienti deinstitutionalizācijas projekta ietvaros izteikuši vēlmi uzsākt patstāvīgu dzīvi sabiedrībā. Pašvaldībām sniegta rakstveida informācija par klientu un tā vajadzībām, kā arī atbalsta pasākumu nepieciešamību un izmitināšanu to administratīvajā teritorijā.

Izstrādāti mēneša aktivitāšu plāni un nodrošinātas sociālās rehabilitācijas nodarbības, atbilstoši mēneša plānam un katra klienta vajadzībām. Regulāri tiek veikta sociālās rehabilitācijas procesa efektivitātes izvērtēšana, katram klientam individuāli.

Nodrošinātas sadzīves prasmju apmācības klientiem, klientu patstāvības un integrācijas sabiedrībā veicināšanai. Tiek aktualizētas un pilnveidotas klientu sociālās rehabilitācijas, sociālo prasmju uzlabošanas un brīvā laika pavadīšanas programmas.

Klientiem nodrošinātas saturīga brīvā laika pavadīšanas iespējas, kultūras un sporta pasākumi.

Covid - 19 epidemioloģiskie ierobežojumi liedza klientus iesaistīt pasākumos ārpus iestādes un rīkot “*Viesu dienas*”. Viesmākslinieku uzstāšanās tika organizēta ievērojot Covid – 19 drošības pasākumus un notika brīvā dabā.

Filiāļu klienti piedalījās ikgadējā Latvijas mēroga „Seni Cup 2021” minifutbola turnīrā. 2021.gadā turnīrs tika organizēts attālināti. 28 komandu konkurencē Centra filiāle “Iecava” izcīnīja 1.vietu, filiāle “Ziedkalne” 2.vietu un godpilno 3.vietu – filiāle “Lielbērze”. Komandas speciālo balvu nominācijā “Veiklākā komanda” saņēma filiāle “Jelgava”.

Filiālēs klientiem tika sniegta iespēja piedalīties mākslinieciskās pašdarbības kolektīvos, viesoties citās filiālēs apmeklējot dažādus pasākumus.

Tika organizēti pārgājieni, ekskursijas, dievkalpojumi, radošo darbu izstādes filiālēs, valsts svētku, gadskārtu atzīmēšana, klientu ikmēneša jubileju pasākumi.

Visām filiālēs izveidojusies laba sadarbība ar tuvākajām pašvaldībām un to sociālajiem dienestiem un bāriņtiesām. Notiek sadarbība ar nevalstiskajām organizācijām un kopienām.

4.5. Cilvēktiesības

Nodrošināta klientu personīgās dzīves neaizskaramība - iespējas telefoniski vai ar video zvanā sazināties ar tuviniekiem, tikties filiālē, ciemoties pie draugiem un tuviniekiem, vēstuļu, sūtījumu neaizskaramība.

Klientiem ir nodrošināta iespēja iesniegt priekšlikumus un sūdzības, tās tiek rūpīgi izskatītas, un ja ir problēmas, tās tiek novērstas.

Tiek nodrošināti apstākļi konfidencialitātes saglabāšanai, privātā sarunā ar klientu iegūtā informācija netiek izpausta, klienta personas lietas un dati pieejami tikai darbiniekam, kurš strādā ar klientu, dokumenti tiek uzglabāti telpās, kas pieejamas tikai darbiniekiem.

4.6. Sociālo pakalpojumu kvalitātes pārraudzība

Reizi ceturksnī katrā Centra filiālē veiktas klientu aptaujas par apmierinātību ar pakalpojumu. Vismaz vienu reizi gadā – klientu tuvinieku aptaujas. Aptaujās noskaidroti aktuāli jautājumi t.sk. par apmierinātību ar sociālo aprūpi, par apmierinātību ar ēdināšanu un ēst gatavošanu, par apmierinātību ar brīvā laika pavadīšanas iespējām, par cilvēktiesību nodrošināšanu, par klientu ēdināšanu un ēdiena kvalitāti filiālē "Lielbērze". Aptaujās piedalījās no 35-70% Centra filiāļu klientu. "Jelgava"- 40%, "Ķīši" – 49%, "Ropaži" – 60%, "Lielbērze"- 55%, "Ziedkalne" – 53%, "Rūja" – 35%, "Valka" – 70%, "Iecava" – 46%.

Centrā tiek norušinātā Centra direktora izveidotas koleģiālas padomdevēja institūcijas Sociālās aprūpes padomes darbība, kuras mērķis ir veicināt Centra sniegto pakalpojumu kvalitātes uzlabošanu un sekmēt Centrā dzīvojošo personu tiesību un pienākumu ievērošanu, interešu aizstāvību un konfliktu risināšanu starp klientiem vai klientiem un personālu. Padomes darbā līdzdarbojās klienti, klientu pārstāvji – tuvinieki, un pašvaldību pārstāvji.

Filiālēs nodrošināts sociālās aprūpes padomes darbs, iesaistot klientus, klientu pārstāvjus – tuviniekus un pašvaldību pārstāvjus. Sociālās aprūpes padomes katrā Centra filiālē sanāksmes notikušas vidēji reizi ceturksnī.

Filiāles tiek nodrošināta iekšējā kontrole, vismaz reizi nedēļā tiek veiktas pārbaudes par higiēnas, klientu aprūpes, sociālās rehabilitācijas nodarbību kvalitāti.

Pakalpojumu nodrošināšanas nodaļas speciālisti 2021.gadā veikuši pakalpojuma kvalitātes iekšējās kontroles filiālēs – 15 plānotas un 7 neplānotas pārbaudes par pakalpojuma kvalitāti (t.sk. veselības aprūpe, higiēna, klientu drošība, dokumentācijas aizpildīšanas kvalitāte, zāļu aprīte u.c.).

Būtiskākie jautājumi, kas ietekmē pakalpojuma kvalitāti:

- klientu motivēšana iesaistīties sociālās rehabilitācijas un saturīga brīvā laika pavadīšanas nodarbībās;
- sabiedrības maldīgie priekšstati, stereotipi un stigmas par Centrā dzīvojošajiem cilvēkiem;
- mazkvalificētā un kvalificētā personāla nepietiekamība un mainība;
- pārmaiņu vadības ietvaros, uzlabojot pakalpojuma kvalitātes procesus, personāla piesardzība un grūtības pieņemt jauninājumus.

5. NĀKAMĀ GADA PLĀNOTIE PASĀKUMI

5.1. Iestādes attīstību ietekmējošie faktori

Viens no galvenajiem instrumentiem pamatdarbības augstāku rezultātu sasniegšanai ir klientu sociālās rehabilitācijas programmu pielietošana ikdienas darbā, regulāra tās izpildes kontrole un uzlabošana. Saistībā ar deinstitucionalizācijas procesu, plānots uzsākt klientu sagatavošanu patstāvīgai dzīvei, saskaņā ar atbalsta plāniem.

Ņemot vērā pakalpojumu un preču izmaksu pieauguma tendenci un esošā finansējuma apjomu, arvien grūtāk ir nodrošināt infrastruktūras sakārtošanu un Centra lietošanā nodoto ēku uzturēšanu, kas būtiski var ietekmēt sniegto pakalpojuma kvalitāti. Lai nodrošinātu kvalitatīvu un izmaksu efektīvu pakalpojumu, nepieciešams izvērtēt katras filiāles infrastruktūru, nākotnes perspektīvas un restrukturizācijas iespējas. Turpināsim strādāt pie Centra identitātes stiprināšanas, pilnveidosim informācijas ievietošanu iestādes mājas lapā.

Īpaša vērība tiks veltīta mērķtiecīgai personāla apmācībai, uzsvaru liekot tieši uz aprūpes personāla izglītošanu.

5.2. Nozīmīgākie plānotie remontdarbi un finanšu ieguldījumi 2022.gadā

Nākamajā pārskata gadā iestādē ir plānoti vairāki infrastruktūras uzturēšanas pasākumi, ņemot vērā katras filiāles aktualitāti. Filiālē **“Iecava”** plānots pašu spēkiem veikt klientu dzīvojamo istabu, 2. dzīvojamā korpusā 1.stāva gaitenī grīdas seguma remontu. Projektēšanas darbi katlu telpas pārcelšanai ārpus Administrācijas ēkas. Filiālē **“Jelgava”** plānots veikt sanitāro telpu remontu 2. un 4. korpusā, sūkņu mājas remontdarbi, projekta izstrāde telpu pārbūves darbiem un sajūtu takas izveidei, iekšpagalma skatuves grīdas un klātesošo solu atjaunošana, remontdarbi 2. un 3. stāva balkoniem, automātiskās ugunsgrēka atklāšanas un trauksmes signalizācijas sistēmas atjaunošana, ugunsgrēka balss izziņošanas sistēmas atjaunošana, ūdens un kanalizācijas stāvvadu nomaiņa. Filiālē **“Kīši”** 1.stāva klientu dzīvojamo telpu kosmētiskais remonts, aprūpes personāla ģērbtuves bloka ierīkošana tai skaitā sanitārās telpas, teritorijas labiekārtošana izbūvējot bruģakmens segumu. Filiālē **“Lielbērze”** 2.korpusā sanitārās telpās plānots nomainīt radiatorus, apgaismes ķermeņus, durvis, kārbas, durvju mehānismus, dušas pievadus, koplietošanas koridoru kosmētiskais remonts, pabeigt apkures katla nomaiņu no malkas apkures katliem uz granulu apkures katliem. Filiālē **“Ropaži”** klientu istabu kosmētiskais remonts, pagrabstāvu palīgtelpu remonts, saimniecības telpu pielāgošana saimniecības noliktavu telpām, koka lapenes un koka mēbeļu izgatavošana teritorijā, automātiskās ugunsgrēka atklāšanas un trauksmes signalizācijas sistēmas atjaunošana, filiāles ēkas lietus ūdens novadīšanas sistēmas izbūve un ēkas pamatu hidroizolācijas atjaunošana, jumta pārkares izbūves t.sk fasādes atjaunošanas projekta izstrāde un izbūve. Filiālē **“Rūja”** klientu dzīvojamo telpu kosmētiskais remonts, dezinfektora telpu remonts, apkures katla nomaiņa no malkas apkures katliem uz granulu apkures katliem. Filiālē **“Valka”** apkures katla nomaiņa no malkas apkures katliem uz granulu apkures katliem. Filiālē **“Ziedkalne”** plānots veikt projekta izstrādi sporta laukuma/pagalma labiekārtošanu, gaiteņu kosmētiskais remonts. pansionāta ēkas jumta nomaiņu, klientu dzīvojamo telpu un gaiteņu remontu, pašu

spēkiem plānots veikt kapelas remontu, rehabilitācijas telpu remontu, frizētavas izbūvi, lifta izbūves projekta izstrāde un lifta izbūve. Pabeigt projekta "Energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumi VSAC „Zemgale” filiāles „Ziedkalne” ēkā " Nr. 4.2.1.2/20/1/009 realizāciju.

5.3. Informācija par būtiskiem riskiem un neskaidriem apstākļiem nākotnes kontekstā

Arvien grūtāk ir atrast mazkvalificētu un kvalificētu personālu, kas būtu motivēts strādāt nodrošinot gan pamatdarbības, gan atbalsta funkcijas pakalpojuma sniegšanā abu dzimumu pilngadīgām personām ar smaga un ļoti smaga garīga rakstura traucējumiem – gan psihoemocionāli smagā darba, gan arī nekonkurētspējīgā atalgojuma dēļ.

Lielākai daļai Centra filiāļu ēku stāvoklis atbilst prasībām sociālo pakalpojumu sniegšanai, bet daļa telpu ir tehniski un morāli nolietotas un atsevišķos gadījumos neatbilst mūsdienu klientu specifiskajām vajadzībām.

Pamatojoties uz Eiropas Slimību profilakses un kontroles centra paziņojumu par Covid-19 vīrusa izplatības nākotnes prognozēm, un ģeopolitisko situāciju pasaulē, būtisku risku var radīt neskaidrie apstākļi un resursu nepietiekamība.